YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
9 päivänä tammikuuta 1996 *

Asiassa T-368/94,

Pierre Blanchard, Euroopan yhteisöjen komission virkamies, edustajanaan asianajaja Marc-Albert Lucas, Liège (Belgia), prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Evelyne Korn, 21 rue de Nassau,

kantajana,

jota tukee

Union syndicale-Bruxelles (EU:n virkamiesten ammattijärjestö), kotipaikka Bryssel, edustajanaan asianajaja Luc Misson ja suullisessa käsittelyssä asianajaja Béatrice Rixhon, Liège (Belgia), prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Evelyne Korn, 21 rue de Nassau,

väliintulijana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään johtava oikeudellinen pääneuvonantaja Gianluigi Valsesia, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Gruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii niiden vaalitoimikunnan päätösten kumoamista, jotka sisältyvät tämän vaalitoimikunnan puheenjohtajan 3.11.1994 ja 8.11.1994 päivättyihin kirjallisiin ilmoituksiin, jotka hän oli osoittanut kantajalle Union syndicale fédéralen poliittisena sihteerinä, sekä vaalitoimikunnan puheenjohtajan 8.11.1994 tekemän sen suullisen päätöksen kumoamista, jolla hän on kieltäytynyt hyväksymästä henkilöstökomitean paikallisjaoston vaaleihin listan "Research/Union syndicale" 27 ehdokasparista koostuvan listan toisen nimisenä siten, että siinä ei viitattu Union syndicalen nimeen,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. P. M. Barrington sekä tuomarit K. Lenaerts ja P. Lindh,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.10.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat säännökset ja määräykset

1 Esillä olevaan kanteeseen sovelletaan komission henkilöstökomitean Brysselin paikallisjaoston vaalia koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

2 Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jokaiseen toimielimeen on perustettava henkilöstökomitea, joka on mahdollisesti jaettu jaostoihin työskentelypaikkakuntien mukaan. Henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdan mukaan henkilöstökomitea edustaa henkilöstön etuja toimielimissä, takaa toimielimen ja henkilöstön välisen jatkuvan yhteydenpidon ja edistää yksiköiden moitteetonta toimintaa tarjoamalla henkilökunnalle mahdollisuuden tulla esille ja ilmaista mielipiteensä.

3 Jokainen toimielin määrää henkilöstökomiteansa kokoonpanosta ja sen toimintatavoista henkilöstösääntöjen liitteen II määräysten mukaisesti. Liitteen 1 artiklan toisen kohdan mukaan toimielimen virkamiesten henkilöstökokous vahvistaa henkilöstökomitean vaalia koskevat edellytykset.

4 Komissio on antanut 27.4.1988 henkilöstösääntöjen 9 artiklan 2 kohdan perusteella "henkilöstökomitean kokoonpanoa ja toimintaa koskevan säännön" [1]. Sen 6 artiklassa määrätään, että komission virkamiesten henkilöstökokouksen vahvistamissa paikallisjaostojen vaaleja koskevissa yksityiskohtaisissa säännöissä on taattava mahdollisuuksien mukaan virkamiesten kaikkien ura-alueiden ja virkaryhmien sekä yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun muuhun henkilöstöön kuuluvien edustus kaikissa paikallisjaostoissa.

5 Komission Brysselin paikallisjaoston virkamiesten ja muun henkilöstön henkilöstökokous vahvisti 15.9.1992 sille uskotun normatiivisen toimivallan nojalla vaalisäännön, joka vahvistettiin 20.9.1994 pidetyssä henkilöstökokouksessa muuttamattomana. Tämän vaalisäännön 2 artiklassa määrätään perustettavaksi vaalitoimikunta, jonka tehtävänä on erityisesti julkaista ilmoitus toimitettavista vaaleista (5 artikla), tarkastaa ehdotettujen ehdokkaiden kelpoisuus ja hylätä heistä sellaiset, jotka eivät täytä säännön 5 artiklan toisessa kohdassa ja 6 artiklassa tarkoitettuja edellytyksiä (7 artikla) ja päättää äänten enemmistöllä vaalimenettelyn kuluessa mahdollisesti tehtävistä valituksista (18 artikla), julkistaa vaalin tulos (19 artikla), vastaanottaa ja siirtää komissiolle kaikki vaalien laillisuutta koskevat

1 — Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

valitukset (20 artikla), laatia vaalimenettelyn päättämisestä ja vaalin tuloksesta pöytäkirja (21 artikla) ja huolehtia vaalisäännön soveltamisesta (22 artikla).

6 Vaalisäännön 6 artiklassa määrätään tarkemmin henkilöstökomitean vaalien yhteydessä jätettävien ehdokaslistojen lainmukaisuuden edellytyksistä; määräys kuuluu seuraavasti:

"Vaaleissa valitaan 27 edustajaa.

Ehdotukset ehdokkaiksi esitetään listalla, johon sisältyy enintään 27 yhdestä ehdokkaasta ja yhdestä varaehdokkaasta koostuvaa ehdokasparia.

Samaa ehdokasta voidaan esittää vain yhdessä ehdotuksessa.

Kaikissa ehdotuksissa on oltava ehdokkaan ja varaehdokkaan allekirjoitus. Jos listassa on vain yksi allekirjoitus, ehdotukseen on liitettävä toisen ehdokkaan antama selvitys, jossa hän ilmoittaa suostuvansa asettumaan ehdokkaaksi ehdotetun parin kanssa.

Jos ehdokkaat esitetään ehdokaslistoissa, listan ensimmäisenä olevan ehdokkaan allekirjoitus katsotaan riittäväksi.

Ammattiyhdistykset tai ammatilliset järjestöt voivat esittää ehdokaslistoja. Niiden on tässä tapauksessa pystyttävä osoittamaan vaalitoimikunnalle viimeistään silloin kun vaalitoimikunta tarkastaa ehdokkaiden kelpoisuuden, että ne, joita asia koskee, hyväksyvät ehdokkaiden asettamisen. Listalla esitetyn jonkun ehdokkuuden hylkääminen ei vaikuta muiden samassa listassa esitettyjen ehdokkuuksien pätevyyteen.

Ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö päättää ehdokkaiden järjestyksestä esittämällään listalla.

Muiden henkilöstöön kuuluvien kuin virkamiesten ehdokkuudesta tehdyt ehdotukset hyväksytään ainoastaan silloin, jos esitetyillä ehdokkailla on yli vuoden pituinen sopimus tai toistaiseksi voimassa oleva sopimus, tai jos heidän työsopimuksensa on tehty vuotta lyhemmäksi ajaksi, jos he ovat jo olleet palveluksessa vähintään kuusi kuukautta."

7 Vaalisäännön 9 artikla, jossa käsitellään myös ehdokaslistojen esittämistä, kuuluu seuraavasti:

"Hyväksyttyjen ehdokkaiden lista on saatettava julki viimeistään 3 työpäivää ennen vaaleja.

Listalla olevien nimien on oltava samassa järjestyksessä kuin kunkin ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön esittämässä listassa.

Ehdokaslistoissa on ilmoitettava ehdokkaiden ura-alue tai virkaryhmä sekä muun henkilöstön kohdalla heidän ura-alueensa."

8 Säännön 10 artiklassa määrätään mahdollisista äänestystavoista henkilöstökomitean vaaleissa seuraavasti:

"Äänestystavat: Äänestäjän on äänestettävä tässä kohdassa määrätyllä tavalla. Määräysten noudattamatta jättämisestä seuraa, että annettu ääni on mitätön.

a) Äänestäjä äänestää listaa siten, että hän merkitsee rastin valitsemansa listan numeron ja siitä käytetyn lyhenteen alapuolella olevaan ruutuun (listan ensimmäisen ehdokkaan hyväksi annettava ääni), tai

b) äänestää yhdeltä tai useammalta listalta valitsemiaan, enintään 27 varsinaista ehdokasta ja heidän varaehdokkaitaan siten, että äänestäjä merkitsee rastin näiden ehdokkaiden nimien vieressä olevaan ruutuun; äänestettävien ehdokkaiden enimmäismäärä on tällöin 27 (henkilökohtainen ääni),

c) jos äänestäjä antaa äänensä listan ensimmäisen ehdokkaan hyväksi ja merkitsee sen lisäksi tällä listalla olevien ehdokkaiden nimet rastilla, ääni katsotaan pelkästään henkilökohtaiseksi ääneksi.

Kaikkien muiden merkintöjen ja merkkien tekeminen, yliviivaaminen sekä äänestyslipun allekirjoittaminen on kiellettyä ja johtaa äänen mitätöimiseen."

Kanteen perustana olevat tosiseikat

9 Vaalitoimikunta julkaisi 11.10.1994 ilmoituksen 22.—24.11.1994 toimitettavista vaaleista komission henkilöstökomitean Brysselin paikallisjaoston uudelleen valitsemiseksi.

10 Vaaleja varten esitettiin 18.10.1994 kaksi 27 ehdokasparia sisältävää listaa Union syndicalen nimissä; Union syndicale on henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen virkamiehiä edustava ammattiyhdistys. Toisen niistä, Halskovin (L. Schubertin puolesta) jättämän listan nimi oli "Union syndicale", ja listan ensimmäiseksi ehdokkaaksi oli asetettu Union syndicalen varapuheenjohtaja L. Schubert, toisen listan nimi oli "Research/Union syndicale", ja sen ensimmäiseksi ehdokkaaksi oli asetettu Union syndicalen puheenjohtaja P. Blanchard, joka myös jätti listan. Osa tämän listan ehdokkaista oli henkilöstösääntöjen 92—101 artiklassa tarkoitettuja tieteellisiä tai teknisiä virkamiehiä ja muuhun henkilöstöön kuuluvia henkilöitä.

11 Kuten 20.10.1994 tehdystä pöytäkirjasta ilmenee, vaalitoimikunta hyväksyi 19.10.1994 pitämässään kokouksessaan sille esitetyt seitsemän listaa mukaan lukien Union syndicalen nimissä esitetyt listat.

12 L. Rijnoudt ja L. Di Marzio, joiden nimet oli asetettu Fédération de la fonction publique européennen (FFPE) ja Association of Independent Officials for the Defense of the European Civil Service/Association des fonctionnaires indépendants pour la défense de la fonction publique européennen (TAO-AFI) listojen ensimmäisiksi nimiksi, valittivat erikseen vaalitoimikunnalle Union syndicalen kahden listan hyväksymisestä; valitukset jätettiin 20.10.1994 ja 24.10.1994.

13 Vaalitoimikunnan puheenjohtaja ilmoitti 3.11.1994 Union syndicalen poliittiselle sihteerille, että vaalitoimikunta katsoi komission oikeudellisen yksikön lausunnon perusteella, että tehdyt valitukset oli hyväksyttävä, ja että sama yhteisöjen toimielinten virkamiehiä edustava ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö oli esittänyt vaalisäännön vastaisesti kaksi listaa, ja puheenjohtaja vaatii tästä syystä, että Union syndicale vetää pois toisen näistä listoista ja esittää ainoastaan yhden listan.

14 Union syndicale suostui 7.11.1994 vetämään pois "Research/Union syndicale" nimisen listan ja esittämään sen uudelleen toisen nimisenä sillä ehdolla, että vaalitoimikunta takaa, että se hyväksyy molemmat listat.

15 Vaalitoimikunnan puheenjohtaja ilmoitti 8.11.1994 Union syndicalen poliittiselle sihteerille kirjallisesti, että vaalitoimikunta ei ollut hyväksynyt Union syndicalen asettamia ehtoja, joilla se oli tarjoutunut muuttamaan toisen listan nimen ja että vaalitoimikunta oli näin ollen hylännyt "Research/Union syndicale" nimisen listan.

16 Kantaja vaati 8.11.1994 vaalitoimikuntaa hyväksymään "Research/Union syndicale" nimisen listan toisen nimisenä siten, ettei uudessa nimessä viitata Union syndicaleen, mutta vaalitoimikunnan puheenjohtaja hylkäsi tämän vaatimuksen.

17 Kantaja valitti 10.11.1994 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla kaikista näistä päätöksistä kokonaisuudessaan ja siitä, että komissio ei ollut estänyt päätöksen tekemistä tai kumonnut tehtyä päätöstä sekä toissijaisesti hän valitti vaalisäännöstä.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

18 Kantaja nosti 11.11.1994 henkilöstösääntöjen 91 artiklan 4 kohdan mukaisesti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaatii näiden päätösten kumoamista ja hänelle niistä aiheutuvan vahingon korvaamista; samalla kantaja esitti välitoimia koskevan hakemuksen, jossa hän vaatii vaalien siirtämistä ja niiden keskeyttämistä.

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti antoi 21.11.1994 määräyksen, jossa määrättiin lykkäämään komission Brysselin paikallisjaoston henkilöstökomitean vaalit ja asettamaan uusi määräaika sellaisten uusien ehdokaslistojen esittämistä varten, joiden nimeä ei voitu sekoittaa vaalitoimikunnan jo hyväksymien tai ammattiyhdistysten tai ammatillisten järjestöjen esittämien listojen nimien kanssa sekä kantajalla oli sen mukaan mahdollisuus asettautua ehdokkaaksi samojen ehtojen mukaisesti kuin muut ehdokkaat (asia T-368/94 R, Blanchard v. komissio, Kok. 1994, s. II-1099).

20 Vaalitoimikunta julkaisi siten 7.12.1994 ilmoituksen 31.1 ja 1.—2.2.1995 toimitettavista vaaleista. Ehdotukset uusista ehdokkaista oli jätettävä 8.—15.12.1994.

21 Kantaja jätti "Together for Research" nimisen listan, jonka ensimmäinen ehdokas oli kantaja. "Eri listoille annettujen henkilökohtaisten äänien perusteella" tämä lista sai kaksi paikkaa, joista toinen annettiin kantajalle.

22 Komissio hylkäsi 24.2.1995 kantajan valituksen, mistä kantajalle annettiin tieto 1.3.1995.

23 Union syndicale-Bruxelles, service public européen (jäljempänä Union syndicale) jätti 24.3.1995 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 115 artiklan mukaisesti saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajan vaatimuksia.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen neljännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintuloa koskevan hakemukseen 10.5.1995.

25 Väliintulija ei ole jättänyt väliintulokirjelmää sitä varten varatussa määräajassa.

26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen saatuaan aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Suullinen käsittely pidettiin 25.10.1995. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuullut asianosaisten edustajien lausumat ja näiden vastaukset tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin.

27 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

kumoaa

— ensisijaisesti

— vaalitoimikunnan päätöksen tai päätökset (vaalitoimikunta on perustettu Euroopan yhteisöjen komission Brysselin paikallisjaoston virkamiesten ja muun henkilöstön henkilöstökokouksen 15.9.1992 vahvistaman ja 20.9.1994 pidetyn henkilöstökokouksen uudelleen muuttumattomana vahvistaman henkilöstökomitean vaalimenettelyä koskevan säännön 2 artiklan perusteella), joka sisältyy tai jotka sisältyvät vaalitoimikunnan puheenjohtajan Union

syndicale fédéralen poliittiselle sihteerille 3.11.1994 antamaan kirjalliseen ilmoitukseen;

— vaalitoimikunnan puheenjohtajan Union syndicale fédéralen poliittiselle sihteerille 8.11.1994 antamaan kirjalliseen ilmoitukseen sisältyvän päätöksen tai sisältyvät päätökset;

— tarpeen mukaan 8.11.1994 kello 13 vaalitoimikunnan puheenjohtajan tai vaalitoimikunnan tekemän suullisen päätöksen, jolla hän on kieltäytynyt hyväksymästä listan "Research/Union syndicale" 27 ehdokasparista koostuvan listan toisen nimisenä siten, että siinä ei viitattu Union syndicalen nimeen;

— sen, että komissio ei ole nimittävänä viranomaisena estänyt vaalitoimikuntaa tekemästä edellä yksilöityä ensimmäistä päätöstä tai ensimmäisiä päätöksiä tai että se ei ole kumonnut sitä tai niitä;

— sen, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt vaalitoimikuntaa tekemästä toista päätöstä tai toisia päätöksiä tai että se ei ole kumonnut sitä tai niitä;

— sen, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt vaalitoimikuntaa tekemästä kolmatta päätöstä tai kolmansia päätöksiä tai se ei ole kumonnut tai niitä;

— toissijaisesti

— kumoaa 15.9.1992 vahvistetun ja 20.9.1994 uudelleen muuttamattomana vahvistetun vaalisäännön, jos sitä on tulkittava siten, että siinä kielletään ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä esittämästä henkilöstökomitean vaaleihin useita 27 ehdokasparin (varsinaiset ja varajäsenet) listoja ja sen, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt vaalisäännön vahvistamista sellaisessa tapauksessa tai kumonnut näin vahvistettua vaalisääntöä;

ja velvoittaa komission

— suorittamaan riitautettujen päätösten virheellisen luonteen takia kantajalle aiheutuneesta aineettomasta vahingosta vahingonkorvausta;

— korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen;

— hylkää kantajan väitetysti kärsimää aineellista ja aineetonta vahinkoa koskevan korvausvaatimuksen;

— määrää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta lain mukaan.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet

29 Komissio on — tekemättä kuitenkaan muodollisesti oikeudenkäyntiväitettä — asettanut kyseenalaiseksi sen, onko kantajalla yhä kumoamis- ja vahingonkorvauskanteen edellyttämää oikeussuojan tarvetta, koska kantaja pystyi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 21.11.1994 antaman määräyksen perusteella asettumaan ehdokkaaksi ja jättämään valintansa äänestäjien päätettäväksi ja

tulla lisäksi valituksi komission henkilöstökomitean paikallisjaoston jäseneksi. Komissio katsoo, että riidanalaiset päätökset ja laiminlyönnit eivät ole enää kantajalle vastaisia ja tällä hetkellä niiden perusteella ei ole enää olemassa oikeussuojan tarvetta.

30 Komissio jättää tutkittavaksi ottamista koskevan kysymyksen ratkaisemisen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintaan todeten, että koska vahingonkorvausvaatimukset on esitetty yhdessä kumoamisvaatimusten kanssa, vahingonkorvausvaatimusten tutkittavaksi ottaminen on läheisesti sidoksissa kumoamisvaatimusten tutkittavaksi ottamisen kanssa.

31 Kantaja vastaa ensiksi, että riidanalaiset päätökset eivät loukkaa ainoastaan hänelle kuuluvaa oikeutta tulla valituksi, vaan myös hänen yhdistymisvapauttaan ja hänelle kuuluvaa oikeutta valitsijana käyttää äänioikeuttaan täysimääräisesti laillisten edellytysten mukaisesti.

32 Hän toteaa lisäksi, että hän sai osallistua henkilöstökomitean vaaleihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 21.11.1994 antaman välitoimia koskevan määräyksen nojalla. Jos välitoimilla pystyttäisiin vaikuttamaan hänen oikeusturvantarpeeseensa, tämä merkitsee sitä, että välitoimia koskevalla määräyksellä olisi lopullisia vaikutuksia, mikä olisi vastoin yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jonka mukaan välitoimet eivät vaikuta asiaratkaisuun (asia 146/85 R, Diezler ym. v. TSK, kolmannen jaoston puheenjohtajan määräys 11.6.1985, Kok. 1985, s. 1805, 9 kohta). Kantaja lisää, että vaikka hän pystyi määräyksen johdosta asettumaan ehdokkaaksi yhdessä muiden hänen listallaan ehdokkaina olevien henkilöiden kanssa, hän ei voinut asettua ehdokkaaksi alun perin toivomissaan olosuhteissa, joita hän piti laillisina.

33 Kantaja katsoi edelleen, että jokaisella äänestäjällä on perusteltu intressi siihen, että hänen äänellään saadaan aikaan vaikutuksia säännösten mukaisissa olosuhteissa ja siihen, että hänen organisaationsa edustajat valitaan näissä säännöissä määrätyllä tavalla niiden mukaisen vaalijärjestelmän perusteella. Hän lisää, että jokaisella ehdokkaalla on myös perusteltu intressi siihen, että hänen ehdokkuuttaan koskeva menettely etenee henkilöstösäännöissä ja erilaisissa vaalisäännöissä vahvistetulla

tavalla. Riidanalaiset päätökset ovat siten vaalien tulosten kautta edelleen hänelle vastaisia sekä äänestäjänä että valittuna ehdokkaana ja Union syndicalen jäsenenä ja sen entisenä puheenjohtajana.

34 Oikeuskäytännöstä käy kantajan mukaan samaten ilmi, että tämä intressi on olemassa sekä jo toimitetuissa että tulevaisuudessa toimitettavissa vaaleissa (yhdistetyt asiat 146/85 ja 431/85, Diezler ym. v. TSK, tuomio 27.10.1987, Kok. 1987, s. 4283, 9 kohta; asia T-28/89, Maindiaux ym. v. TSK, tuomio 8.3.1990, Kok. 1990, s. II-59, 28 kohta ja asia T-534/93, Grynberg ja Hall v. komissio, tuomio 14.7.1994, Kok. H. 1994, s. II-595, 29 ja 30 kohta). Kantaja korostaa, että hänellä on joka tapauksessa oikeussuojaintressi tulevaisuudessa toimitettavien vaalien osalta.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

35 Ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa yhteisöjen tuomioistuimen katsoneen, että "jokaisella äänestäjällä on perusteltu intressi siihen, että hänen yhteisönsä edustajat valitaan säännöissä määrätyllä tavalla ja sellaisen vaalijärjestelmän perusteella, joka on niiden sääntöjen mukainen, joiden soveltamisalaan kyseinen vaalimenettely kuuluu" ja että "virkamiehellä on pelkästään äänestäjänä riittävä intressi siihen, että hänen kanteensa otetaan tutkittavaksi" (em. asia Diezler ym. v. TSK, tuomion 9 kohta). Kantaja on nostanut kanteen tässä asiassa ennen kaikkea äänestäjänä ja ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäsenenä.

36 Tämän perusteella on toisena kysymyksenä tutkittava, että voiko kantaja sen jälkeen, kun hänet on valittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 21.11.1994 antaman määräyksen määräysosan mukaisesti toimitetuissa vaaleissa henkilöstökomitean jäseneksi, vaatia, että vaalit on järjestettävä vaalimenettelyyn sovellettavien säännösten ja määräysten mukaisesti ilman, että hän hakisi silloin oikeusturvaa yleensä oikeuskysymysten ratkaisemisen takia tai toimielinten intressissä vetoamalla tuleviin tai hypoteettisiin intresseihin voimatta näyttää, että asia olisi hänelle henkilökohtaisesti vastainen.

37 Ensinnäkin on todettava, että jo se, että kantaja on äänestäjä, riippumatta siitä, onko hänet valittu henkilöstökomitean jäseneksi vai ei, riittää osoittamaan, että hän ei hae oikeusturvaa ainoastaan yleensä oikeuskysymysten ratkaisemisen takia tai toimielimen intressissä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja ei vetoa kanteensa tueksi tuleviin tai hypoteettisiin intresseihin väittäessään, että hänen valintaansa koskevat olosuhteet ja vaalien tulos sen listan osalta, jonka johdossa hän oli, olisivat voineet olla toisenlaisia, jos riidanalaiset päätökset olisivat olleet vaalimenettelyä koskevien määräysten mukaisia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo vielä, että kantajalla on oikeus esittää asiassa omia vaatimuksia ensinnäkin äänestäjänä, joka haluaa käyttää äänioikeuttaan vaalimenettelyssä sovellettavien sääntöjen ja määräysten mukaisesti ja toiseksi sellaisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäsenenä, jonka vaaleissa saadut tulokset olisivat voineet olla erilaiset, jos riidanalaiset päätökset olisi tehty uudelleen soveltamalla kantajan kanteensa tueksi esittämää tulkintaa asiassa sovellettavista säännöksistä ja määräyksistä.

38 Kaikesta tästä seuraa, että kumoamista koskevat vaatimukset on otettava tutkittavaksi. Koska vahingonkorvausvaatimuksista annettava ratkaisu on läheisesti sidoksissa kumoamisvaatimuksista annettavaan ratkaisuun, myös nämä vaatimukset on otettava tutkittavaksi.

Pääasia

Kumoamisvaatimukset

39 Kantaja vetoaa kanteensa tueksi viiteen kanneperusteeseen. Ensimmäisen perusteen mukaan vaalisäännön 7 ja 18 artiklaa on rikottu, koska vaalitoimikunta ei voinut, hyväksyttyään 19.10.1994 pitämässään kokouksessa kaksi Union syndicalen esittämää listaa muuttaa enää tätä päätöstä. Toisen perusteen mukaan vaalisääntöä on rikottu, koska vaalisäännössä ei kielletä ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä esittämästä useita listoja yksien vaalien aikana. Kolmannen perusteen mukaan vapauden ja demokratian periaatetta tai yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu. Neljännen perusteen mukaan edustettavuuden periaatetta ja/tai periaatetta, jonka mukaan henkilökunnalla on oltava mahdollisuus tulla esille ja ilmaista mielipiteensä, on loukattu. Viidennen perusteen mukaan järjestäytymisvapautta ja periaatetta, jonka mukaan kaikki virkamiehet ovat vaalikelpoisia, on loukattu.

Ensimmäinen kanneperuste: vaalisäännön 7 ja 18 artiklan rikkominen

— Asianosaisten väitteet

40 Kantaja väittää toisaalta, että vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemä päätös, jolla vaadittiin Union syndicalea vetämään pois toinen Union syndicalen esittämistä kahdesta listasta, oli lainvastainen, koska päätöksessä rikottiin vaalisäännön 7 artiklan toista kohtaa, jonka mukaan "ehdokkaat eivät voi peruuttaa vaalitoimikunnan hyväksymiä ehdokkuuksia".

41 Kantaja väittää toisaalta, että vaalitoimikunnalla ei ollut toimivaltaa muuttaa vaalisäännön 7 artiklan perusteella tekemäänsä aikaisempaa päätöstä valituksen jälkeen. Vaalitoimikunta toimi nimittäin vaalisäännön 18 artiklan nojalla, jonka mukaan se on toimivaltainen päättämään ainoastaan vaalien aikana esitetyistä valituksista. Täten vaalisäännön 18 artiklan perusteella ei voida valittaa vaalitoimikunnan itsensä tekemistä päätöksistä, eikä sen perusteella ole mahdollista vaatia vaalitoimikuntaa peruuttamaan sen jo tekemää päätöstä. Kantaja tukee perustelunsa siihen, että saman säännön 4 ja 20 artiklassa määrätään nimenomaisesti, että vaalitoimikunnan päätöksistä tehtävät valitukset on osoitettava joko suoraan tai vaalitoimikunnan kautta hallinnolle.

42 Kantaja jatkaa, että jos riidanalaisissa päätöksissä on osittain peruutettu vaalitoimikunnan 19.10.1994 tekemä päätös, tällaisen peruutuspäätöksen lainmukaisuus on tutkittava. Tässä tapauksessa ei voida soveltaa yleisesti sovellettavaa oikeutta, jonka mukaan toimia, joilla yksilöille perustetaan subjektiivisia oikeuksia, voidaan muuttaa, jos ne ovat lainvastaisia (yhdistetyt asiat 7/56, 3/57—7/57, Algera ym. v. edustajankokous, tuomio 12.7.1957, Kok. 1957, s. 81), koska toisaalta vaaleihin sovelletaan erityisiä muutoksenhakumenettelyjä ja toisaalta, koska kysymyksessä oleva päätös ei ole hallintotoimi.

43 Kantaja väittää lisäksi, että yhteisön toimielimillä ei ainoastaan ole oikeutta puuttua viran puolesta tapaukseen, jossa ne epäilevät, että henkilöstökomitean vaaleja ei ole toimitettu määräysten mukaisesti, vaan yhteisöjen toimielimet ovat myös velvollisia ratkaisemaan niille osoitetut mahdolliset valitukset henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetussa menettelyssä (em. asioissa Maindiaux ym. v. TSK; Diezler ym. v. TSK ja Grynberg ja Hall v. komissio annetut tuomiot, sekä asia 54/75, De Dapper ym. v. parlamentti, tuomio 29.9.1976, Kok. 1976, s. 1381, 19—25 kohta). Edellä mainitusta tuomiosta De Dapper ym. vastaan parlamentti käy myös ilmi, että vaaleja koskevat riidat voidaan ratkaista yksinomaan tässä muutoksenhakumenettelyssä.

44 Kantajan mukaan vaalitoimikunnan olisi siten pitänyt tutkia 20.10.1994 ja 24.10.1994 tehdyt valitukset. Kantaja lisää vielä, että vaalitoimikunta olisi voinut mahdollisesti vaalisäännön 22 artiklan nojalla, jossa sen tehtäväksi oli asetettu kyseisen säännön soveltaminen, omasta aloitteessaan eikä valituksen johdosta peruuttaa päätöksensä, jossa se oli hyväksynyt Union syndicalen ehdokaslistat.

45 Komissio vastaa ensiksi, että vaalisäännön 7 artiklassa kielletään ehdokasta peruuttamasta vaalitoimikunnan hyväksymää ehdokkuutta, mutta siinä ei evätä vaalitoimikunnalta oikeutta muuttaa sille jätettyjen ehdokkuuksien hyväksymisestä tehtyä päätöstä silloin kun kyseiset ehdokkuudet on aikoinaan tutkittu ehdokkaiden vaalikelpoisuuden perusteella.

46 Komissio lausuu, että silloin kun hallintotoimi on lainvastainen, mahdollisuutta sen peruuttamiseen ei voida evätä varsinkaan silloin kun peruuttaminen tapahtuu kohtuullisessa ajassa, kuten edellä mainitussa asiassa Algera ym. vastaan edustajakokous annetussa tuomiossa määritellyissä periaatteissa on vahvistettu.

47 Komissio korostaa, että se on jättänyt Union syndicalen tehtäväksi valita, kummanko ehdokaslistan se peruuttaa, ja että se on siten menetellyt osoittaen sovinnon halua ja huolellisuutta.

48 Komissio vastaa, että vaalisäännön 18 artiklassa annetaan vaalitoimikunnalle oikeus — mutta ennen kaikkea siinä asetetaan sille velvollisuus — taata vaalimenettelyn laillisuus. Komissio katsoo, että 18 artikla ei koske kantajan esittämällä tavalla pelkästään äänestysmenettelyä. Komission mukaan sellainen tulkinta ei vastaa vaalisäännön sisäistä systematiikkaa, eikä se ole vaalitoimistolle uskotun tehtävän mukainen; vaalitoimikunnan tehtävänä on nimittäin erityisesti ratkaista ensimmäisenä asteena sellaiset valitukset, jotka voidaan tehdä vaalitoimituksen kuluessa. Komissio toteaa lisäksi, että vaalisäännössä, esimerkiksi sen 4 ja 20 artiklassa, määrätään nimenomaisesti niistä tapauksista, joissa vaalitoimikunnalle ei ole annettu päätöksentekotehtävää.

49 Komissio ei siten käsitä, millä perusteella kantajan mainitsemassa oikeuskäytännössä tarkoitetut muutoksenhakukeinot estäisivät vaalitoimikuntaa käyttämästä sille kuuluvaa mahdollisuutta muuttaa päätöstä silloin, kun se huomaa tehneensä virheen. Peruuttamispäätöksestä voidaan sitä paitsi valittaa, kuten esillä oleva menettely osoittaa, eikä se vaikuta millään tavoin mahdollisuuteen käyttää muita kuten henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitettuja muutoksenhakukeinoja. Tämä kanta on vahvistettu edellä esitetyssä asiassa De Dapper ym. vastaan parlamentti annetussa tuomiossa (erityisesti sen 23, 28 ja 29 kohdassa) sekä tähän tuomioon liittyvässä julkisasiamies Mayrasin ratkaisuehdotuksessa (Kok. 1976, s. 1391).

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

50 Ensiksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemän päätöksen, jossa tämä vaati Union syndicalea esittämään nimissään "ainoastaan toisen P. Blanchardin ja Halskovin (L. Schubertin puolesta) jättämistä ehdokaslistoista", ei voida katsoa sisältävän kehotusta rikkoa vaalisäännön 7 artiklan toista kohtaa. Tässä määräyksessä kielletään ehdokasta omasta aloitteestaan tai sen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön kehotuksesta, jonka listalla hän on ehdokkaana, peruuttamasta ehdokkuuttaan sen jälkeen, kun hänen ehdokkuutensa sisältävä ehdokaslista on jätetty vaalitoimikunnalle. Tässä tapauksessa kuitenkin toinen näistä kahdesta listasta vedettiin pois vaalitoimikunnan päätöksen täytäntöönpanon takia. Näin ollen kysymyksessä ei ole missään tapauksessa vaalisäännön 7 artiklan toisessa kohdassa kielletty peruuttaminen, vaikka toimikunnan päätöksessä jätettiin Union syndicalen valittavaksi, kumman ehdokaslistan se peruuttaa.

51 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo toiseksi kantajan myöntäneen sen, että vaalitoimikunta voi vaalisäännön 22 artiklassa sille uskotun toimivallan perusteella, jonka mukaan sen tehtävänä on huolehtia säännön soveltamisesta, omasta aloitteestaan peruuttaa ehdokaslistan jättämistä koskevan päätöksensä. Tämän perusteella on täten tutkittava, rikotaanko sillä, että vaalitoimikunta muuttaa ehdokaslistojen jättämistä koskevaa päätöstä tai — kuten tässä tapauksessa — peruuttaa sen ulkopuolisen asiaan puuttumisen jälkeen, vaalisäännön 18 artiklaa.

52 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo ensiksi, että henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitettu menettely ei millään tavoin estä ketään, jota asia koskee, esittämästä päätöksen tekijälle haluamiansa huomautuksia, jotka koskevat etenkin päätöksen laillisuutta. Jokaisen, jota asia koskee, on voitava sovinnollista tapaa noudattaen yrittää ennen näissä artikloissa tarkoitettujen muutoksenhakukeinojen käyttämistä neuvotella päätöksen tehneen tahon kanssa tai pyrkiä vaikuttamaan tämän ottamaan kantaan ilman, että päätöksen mahdollinen muuttaminen tai kenties sen peruuttaminen loukkaa oikeusvarmuutta. Tästä seuraa, että tällaisesta menettelystä johtuva päätöksen muuttaminen tai peruuttaminen on ennen kaikkea toteutettava kohtuullisessa ajassa. Tässä asiassa 3.11.1994 tehty peruutuspäätös tehtiin ainoastaan 15 päivää ensimmäisen eli 19.10.1994 tehdyn päätöksen jälkeen; kulunutta aikaa ei tässä tapauksessa voida katsoa kohtuuttomaksi.

53 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa vielä, että kaikkia edellä mainituilla tavoilla syntyneitä uusia päätöksiä voidaan puolestaan samoilla edellytyksillä muuttaa tai ne voidaan jopa peruuttaa ja niistä voidaan valittaa henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. Näin ollen, jokainen, jota asia koskee, säilyttää kaikki menettelylliset oikeutensa etenkin muutoksenhakua koskevien määräaikojen osalta, ilman että päätöksen muuttaminen tai peruuttaminen vaikuttaisi niihin.

54 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo toisaalta, että kantaja on myöntänyt, että hallintotoimi, jolla perustetaan yksityisille subjektiivisia oikeuksia, voidaan peruuttaa silloin, kun se on lainvastainen ja toisaalta, että kantaja ei ole

näyttänyt, miltä osin yleisesti sovellettavassa oikeudessa noudatettavat säännöt eivät sovellu vaalimenettelyyn, eikä hän ole selvittänyt sitä, mistä syystä vaalitoimikunnan 19.10.1994 tekemä päätös ei tässä tapauksessa olisi hallintotoimi, kuten kantaja on suullisessa käsittelyssä väittänyt.

55 Lopuksi on tarkennettava, että kahden ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön tässä asiassa suorittamia toimenpiteitä, jotka johtivat riidanalaisten päätösten tekoon, ei voida katsoa henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetuiksi valituksiksi. Ammattiyhdistysten tai ammatillisten järjestöjen päätöksen tekijään kohdistamat toimenpiteet olivat sellaisia, että nämä järjestöt säilyttivät niiden lisäksi oikeuden henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa tarkoitetun muutoksenhakumenettelyn käyttöön tätä menettelyä koskevien edellytysten ja sille varattujen määräaikojen mukaisesti.

56 Näiden seikkojen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tässä tapauksessa vaalitoimikunnan päätös peruuttaa sen 19.10.1994 tekemä päätös, ei ole vaalisäännön 18 artiklan vastainen; tässä artiklassa annetaan vaalitoimikunnalle kaikille hallintopäätösten tekijöille kuuluva oikeus peruuttaa hallintopäätös kyseisen vaalimenettelyn yhteydessä, ellei toisin ole nimenomaisesti määrätty.

57 Lisäksi on korostettava, että vaalisäännön 18 artiklan soveltamisalaa ei voida rajoittaa kantajan väittämällä tavalla pelkästään äänestysmenettelyyn ilman ääntenlaskentaa, koska 18 artiklassa vahvistetaan yleisesti sovellettavassa oikeudessa noudatettavat menettelysäännöt ja tämä artikla sisältyy vaalisäännön soveltamisalaltaan yleisiin määräyksiin samalla tavalla kuin vaalisäännön 22 artikla.

58 Tästä seuraa, että vaalitoimikunta ei ollut peruuttaessaan 19.10.1994 tekemäänsä päätöstä rikkonut vaalisäännön 7 artiklan toista kohtaa eikä 18 artiklaa. Ensimmäinen kanneperuste on siten hylättävä.

Toinen kanneperuste: vaalisäännössä ei nimenomaisesti eikä epäsuorasti kielletä ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä esittämästä useita ehdokaslistoja

— Asianosaisten väitteet

59 Kantaja esittää aluksi, että vaalisäännön sanamuodosta ei ilmene minkäänlaista ratkaisevaa perustetta, koska 6 ja 9 artiklaa ei voida tulkita siten, että niissä kiellettäisiin Union syndicalea esittämästä useita ehdokaslistoja henkilöstökomitean vaaleissa.

60 Hän jatkaa, että sellaisilla virkamiehillä ja muuhun henkilöstöön kuuluvilla henkilöillä, jotka eivät ole ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäseniä, on oikeus esittää haluamansa määrä ehdokaslistoja, eikä voida väittää, että tämä oikeus vaikuttaisi haitallisesti vaalijärjestelmään tai sitä säänteleviin ylemmänasteisiin periaatteisiin.

61 Kantaja katsoo näin ollen, että vaalisääntöä on tulkittava systemaattisesti ja asiassa sovellettavien ylemmänasteisten oikeussääntöjen mukaisesti, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin edellyttää (em. asia Grynberg ja Hall v. komissio, tuomion 39 ja 48 kohta).

62 Vaalijärjestelmä perustuu siten ensi sijassa yksilön vapauksiin ja virkamiesten yhdistymisvapauteen vaalia koskevissa kysymyksissä. Kantajan mukaan se, että sama ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö esittää useita ehdokaslistoja, ei loukkaa vaaleja koskevia yksilön vapauksia.

63 Toiseksi vaalijärjestelmässä sallitaan yksittäiset ehdokkuudet, henkilökohtaiset äänet, äänen antaminen eri listoilla oleville ehdokkaille; samanaikaisesti vaalijärjestelmä suosii tietyssä määrin ehdokaslistoja ja listojen äänestämistä. Kantaja väittää kuitenkin, että se, että sama ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö esittää useita

ehdokaslistoja, ei loukkaa listavaalijärjestelmää, koska kahden äänestystavan (listojen äänestäminen ja henkilökohtainen ääni) yhdenvertaisuus säilytetään. Kantaja katsoo lisäksi, että listaa koskevan 27 ehdokkaan yläraja ei estä samaa ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä esittämästä useita ehdokaslistoja, koska asetettu yläraja on ainoastaan tekninen ja sillä pyritään saattamaan äänestäjän käytössä oleva äänimäärä samaksi kuin vaaleissa valittavien edustajien määrä. Asetettu yläraja koskee siten ainoastaan yhtä ehdokaslistaa.

64 Kolmanneksi vaalijärjestelmässä kunnioitetaan yhdistymisvapautta ja järjestäytymisvapautta, mutta järjestelmä ei kuitenkaan perustu ammattijärjestöehdokkuudelle, koska vaalisäännössä on määrätty ainoastaan yhdessä kohdassa eli 6 artiklan kuudennessa kohdassa erityisesti ammattiyhdistyksiä tai ammatillisia järjestöjä koskevasta menettelystä; tässä kohdassa määrätään, että kaikkien ehdokkaiden ei tarvitse allekirjoittaa ehdokaslistaa, silloin kun sen esittää ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö. Koska ammattijärjestöön kuuluminen ei kantajan mukaan ole merkityksellistä vaalisääntöjen kannalta, vaalisäännössä ei anneta komissiolle oikeutta määrätä ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön käyttäytymisestä vaalimenettelyssä, vaan komissiolla on ainoastaan oikeus valvoa ammattiyhdistysten ja ammatillisten järjestöjen esittämien listojen säännönmukaisuutta. Virkamiehet voivat vapaasti päättää niistä edellytyksistä, joiden mukaisesti he haluavat toimia yhdistyksissä virkamiesten yleiskokouksen yhteydessä, eikä näiden edellytysten tarvitse välttämättä olla samat kuin ammattiyhdistyksen tai ammatilliseen järjestöön liittymistä koskevat edellytykset. Näin ollen täytyy olla mahdollista, että saman ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön sisällä on erilaisia suuntauksia, joiden perusteella halutaan esittää useita ehdokaslistoja.

65 Neljänneksi kantaja esittää, että vaalijärjestelmän tavoitteena on taata ja se takaakin tietyssä laajuudessa kaikkien virkamiesryhmien, ura-alueiden ja ammatillisten asemien tietynasteisen edustuksen henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljännen kohdan mukaisesti. "Research/Union syndicale" listan esittämisellä edistetään tavoitetta turvata kaikkien ura-alueiden, palkkaluokkien ja ammatillisten asemien edustus. Kantaja viittaa tältä osin Belgiassa voimassa olevaan työntekijöiden edustajien valintaa koskevaan järjestelmään.

66 Kantaja katsoo siten, että se, että sama ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö on esittänyt useita ehdokaslistoja, soveltuu yhteen vaalisäännössä määrätyn vaalijärjestelmän kanssa, eikä sillä voida rikkoa vaalisäännön määräyksiä.

67 Komissio vastaa ensinnäkin, että useat vaalisäännön määräykset, kuten 6 artiklan kuudes kohta ja 9 artiklan toinen kohta perustuvat oletukselle, että jokainen poliittinen ryhmä esittää enintään 27 ehdokasta käsittävän ehdokaslistan. Se jatkaa, että muussa tapauksessa ammattiyhdistysten ja ammatillisten järjestöjen väliset kilpailuolosuhteet väärentyisivät, koska samasta ammattiyhdistyksestä tai ammatillisesta järjestöstä peräisin olevien ehdokkaiden määrä tosiasiassa ylittäisi vaaleissa valittavien edustajien määrän; tällä tavalla kierrettäisiin sääntöä, jossa ehdokkaiden enimmäismääräksi on vahvistettu 27. Komission mielestä sen itsensä esittämä tulkinta noudattaa enemmän vaalisäännön perusperiaatetta, jonka mukaan jokainen ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö on asetettava valittavien edustajapaikkojen suhteen samanarvoiseen asemaan kilpaileviin ammattiyhdistyksiin tai ammatillisiin järjestöihin nähden. Komission mukaan kantajan esittämät perustelut, joissa hän väittää Union syndicalen kannattaman järjestelmän toteuttavan näistä kahdesta äänestystavasta (listan ensimmäisen ehdokkaan hyväksi annettava ääni ja henkilökohtainen ääni) paremmin yhdenvertaisuusperiaatetta, osoittavat, että hän yrittää tosiasiassa kiertää voimassa olevan vaalijärjestelmän sääntöjä.

68 Komissio katsoo toiseksi, että vetoaminen periaatteisiin, joiden mukaan virkamiesten yleiskokouksella on normatiivinen toimivalta vaaleja koskevissa asioissa, henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa tunnustetaan virkamiesten yhdistymisvapaus ja ammattiyhdistykset tai ammatilliset järjestöt sekä riippumattomia listoja esittävät henkilöt saavat vapaasti päättää vaaliohjelmistaan, eivät ole merkityksellisiä tässä asiassa, koska komissio ei ole koskaan kiistänyt näitä periaatteita. Belgiassa toteutettavasta työntekijöiden edustajien valintaa koskevasta vaalijärjestelmästä esitetty esimerkki ei myöskään ole merkittävä tämän asian kannalta, koska edustajapaikat jaetaan kyseisessä järjestelmässä työntekijäryhmien perusteella; työntekijöitä edustavat järjestöt esittävät siten eri työntekijäryhmiä koskevia listoja, minkä takia listoja on useita.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ensiksi on tutkittava vaalisäännön 6 ja 9 artiklojen sanamuoto. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin, että 9 artiklan toisessa kohdassa määrätään, että "listalla olevien nimien on oltava samassa järjestyksessä kuin kunkin ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön esittämässä listassa". Kuten komissio on oikein todennut, saman määräyksen sanamuodosta käy ilmi, että jokainen ammattiyhdistys tai

ammatillinen järjestö saa jättää ainoastaan yhden ehdokaslistan. Lisäksi vaalisäännön 6 artiklan sanamuoto ei ole omiaan kyseenalaistamaan vaalisäännön 9 artiklan toisessa kohdassa nimenomaisesti ilmaistua sääntöä ja 6 artiklan sanamuodon on katsottava myös perustuvan siihen oletukseen, jonka mukaan kukin ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö jättää henkilöstökomitean vaaleissa ainostaan yhden ehdokaslistan.

70 Asianosaisten kirjallisessa ja suullisessa käsittelyssä esittämistä perusteluista ja varsinkin komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisiin kysymyksiin antamista vastauksista käy kuitenkin ilmi, että asianosaiset eivät ole kiistäneet sitä, että vaalisäännön voimassa olevan version mukaan jokainen vaalikelpoinen virkamies tai muuhun henkilökuntaan kuuluva henkilö voi asettua ehdokkaaksi vaaleissa riippumattomalla ehdokaslistalla, vaikka hän on ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäsen tai jopa silloin, kun hän on tällaisen järjestön päättävän toimielimen jäsen tai kenties sen puheenjohtaja. Komissio myöntää myös, että riippumattoman listan ehdokas voi julkisesti vedota jäsenyyteensä ammattiyhdistyksessä tai ammatillisessa järjestössä ja niissä hoitamiinsa tehtäviin, sekä että tällaisella riippumattomalla ehdokaslistalla voidaan kannattaa tai tukea tietyn ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön ajamia asioita ja ohjelmia ja listan ehdokkaat voivat suullisesti tai kirjallisesti ilmaista kannatuksensa tai tukensa tällaisille asioille ja ohjelmille ilman, että kysymyksessä oleva lista lakkaisi olemasta vaalisäännössä tarkoitettu riippumaton lista.

71 Komissio on kuitenkin täsmentänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suulliseen kysymykseen antamassaan vastauksessa, että se kiistää toisaalta sen, että riippumattoman ehdokaslistan nimessä, — vaikka lista olisi ominaisuuksiltaan sellainen kuin edellä on kuvattu —, voitaisiin millään tavoin viitata sellaisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, jolla on oma lista ja toisaalta, että tämän riippumattoman listan vaalimainonnassa voitaisiin käyttää riippumattoman listan ehdokkaiden ja ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön julkaisemaa yhteistä vaaliaineistoa. Komission mukaan tällainen menettely olisi omiaan johtamaan äänestäjää harhaan ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön esittämän listan sekä riippumattoman listan luonteesta, minkä vuoksi menettely on näin ollen kiellettävä.

72 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa lisäksi, että asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että kaikki ehdokaslistat ovat toisiinsa nähden kilpailuasemassa henkilöstökomitean vaaleissa riippumatta siitä, mikä näiden listojen alkuperä on tai siitä, osoittavatko niiden ehdokkaat kannatustaan toisia listoja kohtaan. Sitä paitsi useat

vaalisäännön määräykset koskevat ehdokaslistaa. Siten varsinaisten ja varaehdokkaiden lukumäärä listaa kohden on täsmälleen sama kuin vaaleissa valittavien edustajien määrä, ja vaalisäännössä on lisäksi otettu käyttöön listavaalijärjestelmä.

73 Komissio on korostanut suullisessa käsittelyssä, että se ei hyväksy ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimen käyttöä riippumattoman listan nimessä, koska se haluaa välttää sen, että äänestäjät erehtyisivät ja joutuisivat hämilleen.

74 Tältä osin on syytä korostaa, että äänestäjä voi joutua harhaan johdetuksi edellä 70 kohdassa kuvatun riippumattoman listan luonteesta kahdesta eri syystä. Ensimmäisessä tapauksessa riippumattoman listan nimessä ei ole komission vaatimusten mukaisesti minkäänlaista viittausta ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, vaikka sen ehdokkaat ovat ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäseniä ja he vetoavat julkisesti jäsenyyteensä ja kannattavat ja tukevat suullisesti tai kirjallisesti tämän ammattijärjestön ajamia asioita ja ohjelmia, vaikka ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei ole jättänyt tai esittänyt kyseessä olevaa riippumatonta listaa. Äänestäjä saattaa tässä tapauksessa erehtyä luulemaan, että ehdokkaalla tai ehdokkailla, jota tai joita hän haluaa äänellään tukea, ei ole mitään yhteyttä sellaisiin ammattiyhdistyksiin tai ammatillisiin järjestöihin, jotka ovat myös jättäneet ehdokaslistan henkilöstökomiteavaaleissa. Jotta tällainen erehtyminen voitaisiin tehokkaalla tavalla välttää, riippumattoman listan nimessä on viitattava kyseisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen; tämä johtaa välittömästi avoimuuden lisääntymiseen vaaleissa esiintyvien ehdokaslistojen välillä.

75 Toisessa tapauksessa riippumattoman listan nimessä viitataan nimenomaisesti sellaisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, jonka jäsenistä osa on ehdokkaana riippumattomalla listalla, jolloin listan ehdokkaat vetoavat julkisesti jäsenyyteensä tällaisessa ammattiyhdistyksessä tai ammatillisessa järjestössä, kannattavat ja tukevat suullisesti tai kirjallisesti sen ajamia asioita ja ohjelmia, vaikka kyseinen ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei ole jättänyt tai esittänyt tätä listaa. Tämä saattaa johtaa äänestäjän erehtymiseen tai sekaannukseen siten, että äänestäjä luulee, että äänestäessään yhtä tai useampaa tämän listan ehdokasta, hän tukee sitä ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä, jonka nimi on ilmoitettu listan nimessä. Tämän osalta on ensinnäkin todettava, että äänestäjällä on äänestyshetkellä käytössään vaalilippu, johon on koottu kaikki vaaleissa esiintyvät listat ja

ehdokkaat siten, että äänestäjä voi samaan aikaan tutustua kaikkien kilpailevien listojen nimiin ja tunnistaa niistä ammattiyhdistysten tai ammatillisten järjestöjen omissa nimissään jättämät listat. Näin ollen vaara edellä esitetystä äänestäjän erehdyksestä vähentyy jo suuresti. Lisäksi on huomattava, että jälkimmäisen tapauksen mukaisesta virheestä voi aiheutua haittaa ainoastaan sille ammattiyhdistykselle tai ammatilliselle järjestölle, jonka nimeä käytetään riippumattoman listan nimessä. Jos tämä ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei vastusta sitä, että riippumattoman listan ehdokkaat käyttävät sen nimeä, ei ole perusteetonta katsoa, että edellä mainitun virheen vaara on käytännössä olematon.

76 Kaikista näistä seikoista seuraa, että se, että ensimmäisessä tapauksessa ei viitata ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen riippumattoman listan nimessä, vähentää huomattavalla tavalla ehdokaslistojen välistä avoimuutta vaaleissa ja lisää äänestäjien erehtymisen vaaraa, kun taas toisessa tapauksessa nimen käyttäminen riippumattoman listan nimessä lisää avoimuutta vaaleissa ja vähentää siten merkittävällä tavalla äänestäjien erehtymisen tai sekaannuttamisen vaaraa edellyttäen että kysymyksessä oleva ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei vastusta nimensä käyttöä.

77 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näiden seikkojen perusteella, että missään vaalisäännön määräyksissä ei kielletä viittaamasta yhden tai useamman riippumattoman listan nimessä myös sellaisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, joka osallistuu itse vaaleihin, jos tämä ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei ole vastustanut nimen käyttöä tekemällä siitä mahdollisesti vaalisäännön 18 artiklan mukaisen valituksen vaalitoimikunnalle. Tältä osin on kuitenkin täsmennettävä, että kun sellaisen 70 kohdassa tarkemmin kuvatun riippumattoman listan nimessä viitataan ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, viittauksessa ei voida pelkästään yksinkertaisesti toistaa sellaisen kysymyksessä olevan ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön sitä nimeä, jolla se osallistuu itse vaaleihin, vaikka siihen olisi mahdollisesti lisätty numero erottamaan se tämän ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön "virallisesta listasta"; tällä tavoin rikottaisiin vaalisääntöä, jossa kielletään ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä jättämästä useita ehdokaslistoja henkilöstökomitean vaaleissa.

78 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa, että useiden sellaisten riippumattomien listojen esiintyminen, joiden nimissä viitataan edellisessä kohdassa mainittujen edellytysten mukaisesti ammattiyhdistyksen tai ammattijärjestön nimeen, ei ole omiaan vaikuttamaan haitallisesti ehdokaslistojen ja ehdokkaiden itsensä väliseen yhdenvertaiseen kohteluun. Mutta nämä ovatkin ainoita suhteita, joista voidaan olettaa, että niiden kesken on turvattava tasavertainen kohtelu vaalisäännön ja erityisesti sen 6 ja 9 artiklan perusteella. Tämän osalta on pakko todeta, että vaikka eri alkuperää olevien listojen lukumäärän kasvu vaikuttaa vääjäämättä listojen menestymismahdollisuuksiin, se ei vaikuta ehdokaslistojen väliseen yhdenvertaiseen kohteluun, eikä ammattiyhdistyksen ja ammatillisten järjestöjen väliseen kilpailuun, koska nämä eivät voi yhdistyksinä ja järjestöinä jättää kuin yhden ehdokaslistan. Vaalisäännön määräyksistä ei ilmene myöskään, että sen määräykset perustuisivat oletukselle, että henkilöstökomitean vaaleihin ehdokaslistansa jättäneitä ammattiyhdistyksiä tai ammatillisia järjestöjä olisi kohdeltava yhdenvertaisesti niiden välisen terveen kilpailun varmistamiseksi.

79 Lopuksi on todettava, että sitä, että riippumattoman listan nimessä on viittaus ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen, ei voida katsoa tämän yhdistyksen tai järjestön yritykseksi kiertää sääntöä, jonka mukaan listalle voidaan asettaa enintään 27 varsinaisesta ja varajäsenestä koostuvaa ehdokasparia silloin kun ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei ole jättänyt listaa ja että ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeä käytettäessä noudatetaan aiemmin 77 kohdassa esitettyjä vaatimuksia.

80 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tässä tapauksessa ensinnäkin, että kantajan 18.10.1994 vaalitoimikunnalle jättämä "Research/Union syndicale" niminen lista, jossa hänen nimensä oli asetettu ensimmäiseksi, oli esitetty Union syndicalen kirjelomakkeella, jollaisella myös Halskov ja Schubert olivat jättäneet samana päivänä "Union syndicale" nimisen listan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa siten, että Union syndicalen poliittinen sihteeri ei ole vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemästä päätöksestä 7.11.1994 vaalitoimikunnalle antamassaan vastauksessa kiistänyt sitä, että Union syndicale on esittänyt nämä molemmat listat. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asianosaiset olivat kirjallisen ja suullisen menettelyn aikana yksimielisiä siitä, että sama ammattiyhdistys ja ammatillinen järjestö on esittänyt sekä "Research/Union syndicale" nimisen listan että "Union syndicale" nimisen listan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näiden seikkojen perusteella, että vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemässä päätöksessä, jossa se oli vaatinut Union syndicalea "esittämään nimissään ainoastaan yhden Blanchardin ja Halskovin (Schubertin puolesta) jättämistä listoista", ei ole

loukattu vaalisäännön määräyksiä, vaan päinvastoin siinä oli sovellettu niitä oikein. Tästä seuraa, että toinen kanneperuste siltä osin kuin sillä pyrittiin saamaan kumotuksi vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemä päätös ja siihen liittyen se, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt päätöksen tekemistä tai ei ole kumonnut tehtyä päätöstä, on hylättävä.

81 Sitä vastoin on syytä todeta, että Union syndicalen poliittinen sihteeri ehdotti vaalitoimikunnalle 7.11.1994 osoittamassaan kirjallisessa vastauksessaan vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemään päätökseen, että hänen järjestönsä kirjaintunnus poistetaan "Research/Union syndicale" nimisen listan nimestä ja että kantaja — sen jälkeen kun hän on keskustellut siitä muiden listansa ehdokkaiden kanssa — velvoitetaan ilmoittamaan vaalitoimikunnalle listan uusi nimi; poliittinen sihteeri asetti kuitenkin tämän ehdoksi vaalitoimikunnan antaman takuun siitä, että vaalitoimikunta hyväksyy ne ehdokkuudet, joista se on päättänyt 3.11.1994 tekemissään päätöksissä. Vaalitoimikunta on ottanut 8.11.1994 tekemässään päätöksessä huomioon tämän ehdotuksen, mutta se katsoi, että ehdotuksen ehtojen mukaisesti "ei ole silti mahdollista hyväksyä 108 ehdokasta samasta järjestöstä" ja päätti "olla hyväksymättä listaa numero 1 'Research/Union syndicale'".

82 Union syndicalen poliittisen sihteerin 7.11.1994 päivätystä kirjeestä ilmenevästä ehdotuksesta käy ilmi, että Union syndicale sitoutui — huolimatta siitä, että se ei ollut vakuuttunut vaalisäännöstä tehdyn tulkinnan oikeellisuudesta — noudattamaan vaalisäännön määräyksiä siten, että se esittää ainoastaan yhden ehdokaslistan ja pyytää alun perin "Research/Union syndicale" nimisellä listalla esiintyneitä ehdokkaita asettumaan ehdokkaaksi uudelleen nimetyllä listalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että Union syndicalen poliittisen sihteerin ehdotus vastaa vaalisäännön määräyksiä sellaisina kuin ne on selostettu edellä 69—79 kohdissa, joten vaalitoimikunta on 8.11.1994 tekemässään päätöksessä asettanut henkilöstökomitean vaaleissa jätettyjen ehdokaslistojen hyväksymiselle lisäedellytyksen, joka on lisäksi vaalisäännön vastainen. Vaalitoimikunnan 8.11.1994 tekemässä päätöksessä ottaman kannan hyväksyminen johtaisi siihen, että aiemmin 70 kohdassa kuvatun riippumattoman listan ehdokkaita ei voitaisi hyväksyä osallistumaan henkilöstökomitean vaaleihin.

83 Samoista syistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, että vaalitoimikunta on asettanut vaalisäännön vastaisen lisäedellytyksen silloin, kun sen puheenjohtaja oli 8.11.1994 suullisesti kieltäytynyt vastaanottamasta kantajan listaa, vaikka listan nimessä ei ollut enää viittausta Union syndicalen nimeen.

84 Tästä seuraa, että vaalitoimikunnan 8.11.1994 tekemät kaksi päätöstä ovat vaalisäännön määräysten vastaisia ja ne on siten kumottava. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että näiden päätösten kumoaminen ei vaikuta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 21.11.1994 antaman väliaikaismääräyksen seurauksena aloitetun vaalimenettelyn pätevyyteen eikä 31.1.1995 ja 1.—2.2.1995 toimitettujen vaalien tulokseen, minkä kantaja ja väliintulija ovat hyväksyneet suullisessa käsittelyssä.

85 Näiden seikkojen perusteella toinen kanneperuste on hyväksyttävä, ja kanne katsotaan siten perustelluksi siltä osin kuin siinä vaaditaan kumoamaan vaalitoimikunnan 8.11.1994 tekemät päätökset, ilman että olisi tarpeen ratkaista kysymystä siitä, onko nimittävä viranomainen laiminlyönyt estää kumottujen kahden päätöksen tekemisen tai laiminlyönyt niiden kumoamisen.

86 Tästä seuraa, että muut kantajan esittämät kanneperusteet tutkitaan ainoastaan siltä osin, kuin ne koskevat muita kumoamisvaatimuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa tämän osalta, että koska se katsoo, että vaalisäännössä kielletään ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä jättämästä useampia kuin yhden ehdokaslistan henkilöstökomitean vaaleja varten, kantajan muita kanneperusteita on arvioitava tutkittaessa kantajan toissijaisesti tekemää väitettä vaalisäännön lainvastaisuudesta.

87 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin, että kantaja perustaa vaalisäännön lainvastaisuutta koskevan väitteensä toisessa, kolmannessa, neljännessä ja viidennessä kanneperusteessa kumoamisvaatimuksiensa tueksi esittämiensä periaatteiden rikkomiseen, kun taas toinen kanneperuste, jonka hän esittää vaatimustensa

tueksi, perustuu vaalisäännön rikkomiseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo siten, että vaalisäännön lainvastaisuudesta tehty väite on arvioitava pelkästään kolmannen, neljännen ja viidennen kanneperusteen tutkimisen yhteydessä.

Kolmas kanneperuste: vapauden ja demokratian tai yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen

— Asianosaisten väitteet

88 Kantaja katsoo, että yhdenvertaisen kohtelun periaate vaaleissa kuuluu luonnollisena osana demokratiaperiaatteeseen, jonka mukaan äänestäjien, ehdokkaiden ja ehdokaslistoja esittäneiden ammattiyhdistysten ja ammatillisten järjestöjen välistä yhdenvertaisuutta on kunnioitettava kuten edellä mainitussa asiassa De Dapper ym. vastaan parlamentti annetussa tuomiossa sekä "perusvapauksista ja perusoikeuksista 12.4.1989 annetussa Euroopan parlamentin julistuksessa" (erityisesti 17 artiklan 5 kohta) todetaan.

89 Hän väittää, että 3.11.1994 tehty päätös rajoittaa useita vaaleja koskevia vapauksia hankaloittamalla "Research/Union syndicale" listan ehdokkaiden valituksi tulemista, loukkaamalla Union syndicalelle kuuluvaa vapautta esittää lista sekä äänestäjien vapautta antaa äänensä "Research/Union syndicale" listalle.

90 Kantajan mukaan sellaiset rajoitukset voidaan hyväksyä ainoastaan, jos ne ovat Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen mukaisia (perusvapauksista ja perusoikeuksista 12.4.1989 annetun parlamentin julistuksen 17 artiklan 5 kohdan mukaan) tai suhteellisia lailliseen tavoitteeseen nähden, kuten oikeuskäytönnössä ja erityisesti julkisasiamies Sir Gordon Slynnin edellä mainitussa asiassa Diezler ym. vastaan TSK annettuun tuomioon liittyvässä ratkaisuehdotuksessa (Kok. 1987, s. 4298) on todettu. Sitä vastoin väitetty tarve asettaa kaikki ammattiyhdistykset ja ammattilliset järjestöt yhdenveroiseen asemaan, millä komission mukaan voidaan perustella sitä, että ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä kielletään jättämästä

useampia listoja, ei voi johtua demokratian tai yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta, jossa vaaditaan, että Euroopan yhteisöjen toimielinten virkamiehet ovat äänestäjinä ja vaalikelpoisuuden osalta yhdenvertaisia; sitä vastoin nämä periaatteet eivät edellytä, että ammattiyhdistyksillä tai ammatillisilla järjestöillä olisi oltava yhdenvertainen oikeus esittää ehdokaslistoja. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei ole sitä paitsi hyväksytty komission puoltamaa matemaattista yhdenvertaisuutta (yksi lista ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä kohden), vaan oikeuskäytännössä tuetaan todellista yhdenvertaisuutta lain edessä, jonka mukaan samanlaisia asioita on kohdeltava samalla tavalla ja erilaisia asioita eri tavalla.

91 Kantaja esittää samoin, että Union syndicalen kanta ei millään tavalla estä toisia ammattiyhdistyksiä tai ammatillisia järjestöjä esittämästä useita listoja. Kantajan mukaan ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön mahdollisuus esittää useita listoja riippuu enemmän tai vähemmän siitä, miten suurta henkilömäärää listat edustavat sekä siitä, missä määrin ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäsenet haluavat asettautua ehdokkaiksi vaaleissa. Vaalisääntö on kantajan mukaan syrjivä toisaalta, koska sen perusteella sellaiset virkamiehet, jotka eivät kuulu ammattijärjestöön, saavat esittää haluamansa määrän listoja, jolloin niitä, jotka kuuluvat ammattijärjestöön, syrjitään heidän jäsenyytensä takia, ja toisaalta, koska ammattiyhdistysten ja ammatillisten järjestöjen välisiä objektiivisia eroja sen suhteen, miten suurta osaa henkilökunnasta ne edustavat, ei ole otettu huomioon.

92 Komissio katsoo, että kielto, jolla ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä estetään esittämästä useita listoja komission henkilöstökomitean vaaleissa, ei syrji millään tavoin "Research/Union syndicale" nimisen listan ehdokkaita. Nimittäin sääntö, jolla kielletään samaa järjestöä esittämästä useita listoja, ei rajoita virkamiesten vapautta nimetä edustajiaan, eikä Euroopan yhteisöjen toimielinten virkamiesten yhdenvertaisia oikeuksia käyttää äänioikeutta sekä olla ehdokkaana vaaleissa. Tämän säännön tavoitteena on asettaa ammattiyhdistykset ja ammatilliset järjestöt yhdenvertaiseen asemaan samassa vaalimenettelyssä; säännöllä ei kuitenkaan estetä silloin sitä, että virkamiehet voivat asettua ehdolle riippumattomina ehdokkaina eli riippumatta siitä, kuuluvatko he ammattiyhdistykseen tai ammatilliseen järjestöön. Tällainen sääntö ei ole syrjivä, vaan päinvastoin vahvistaa täysin laillista periaatetta vaalien yhdenvertaisuudesta. Komissio lisää, että tässä asiassa ei ole tapahtunut minkäänlaista syrjintää ammattijärjestöön kuulumisen takia, koska tässä oikeudenkäynnissä kyseessä olevassa asiassa ei ole kyse järjestäytymisvapaudesta, koska jokainen ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö saa vapaasti vahvistaa omia ehdokkaitaan koskevan ehdokaslistan.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

93 Kolmannen kanneperusteen yhteydessä on tutkittava kysymys siitä, loukataanko vaalisäännössä — oli kyse sitten vähäisemmästä tai vakavammasta loukkauksesta — virkamiehen oikeutta tulla valituksi, olla valitsijana ja äänestää ehdokaslistaa sekä ammattiyhdistyksen ja ammatillisen järjestön vapautta esittää ehdokaslista. Lisäksi on tutkittava, loukataanko sillä, että ammattiyhdistystä tai ammatillisista järjestöä kielletään esittämästä useita ehdokaslistoja, vapauden periaatetta ja periaatetta, jonka mukaan ehdokaslistoja on kohdeltava yhdenvertaisesti listojen alkuperästä riippumatta, sekä loukataanko sillä ehdokkaiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

94 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että vaalisäännön määräysten mukaisesti 3.11.1994 tehdyn päätöksen tavoitteena oli pelkästään estää Union syndicalea esittämästä kahta listaa omalla tunnuksellaan. Vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemästä päätöksestä ja komission tämän oikeudenkäynnin yhteydessä esittämistä myöhemmistä väitteistä käy ilmi, että vaalitoimikunta ei halunnut estää "Research/Union syndicale" listalla olevia ehdokkaita asettumasta ehdokkaaksi henkilöstökomitean vaaleihin, vaan vaalitoimikunta vaati, että heidän on tehtävä tämä vaalisäännössä määrättyjen edellytysten mukaisesti.

95 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ne yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat sitä, miten vaalisäännön mukaan kaikille virkamiehille ja muuhun henkilöstöön kuuluville kuuluvaa oikeutta olla ehdokkaana harjoitetaan sellaisina kuin nämä säännöt on kuvattu edellä 69—79 kohdissa, eivät loukkaa tätä oikeutta, koska niissä ei rajoiteta tämän oikeuden laajuutta. Jokaisella virkamiehellä tai muuhun henkilökuntaan kuuluvalla, riippumatta siitä, kuuluuko hän ammattijärjestöön vai ei, on oikeus olla ehdokkaana henkilöstökomitean vaaleissa asettumalla ehdokkaaksi joko ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön suostumuksella sen jättämällä listalla tai riippumattomalla listalla, jolloin hän säilyttää oikeuden vedota julkisesti mahdolliseen jäsenyyteensä ammattiyhdistyksessä tai ammatillisessa järjestössä ja kannattaa ja tukea suullisesti tai kirjallisesti sen ohjelmia ja viitata riippumattoman listan, jossa hän on ehdokkaana, nimessä ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen noudattamalla edellä 77 kohdassa mainittuja edellytyksiä. Näin ollen kantaja ei voi väittää, että vaalisäännön mukaisesti vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemä päätös olisi omiaan loukkaamaan jotakin niistä kantajalle kuuluvista oikeuksista, joihin hän on vedonnut.

96 Kolmanneksi on korostettava, että koska vaalisäännössä kielletään pelkästään se, että sama ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö jättää useita ehdokaslistoja, vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemä päätös ei vaikuta Union syndicalen oikeuteen jättää yhtä ehdokaslistaa.

97 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa neljänneksi, kuten se on esittänyt arvioidessaan toista kanneperustetta, että vaalisäännöllä turvataan ehdokaslistojen välinen yhdenvertainen kohtelu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korostaa siten, että kielto, jolla ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä estetään jättämästä useita ehdokaslistoja, ei ole omiaan vähentämään ehdokaslistojen välistä yhdenvertaista kohtelua. Tästä seuraa, että vaalisäännössä ei loukata listojen välisen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta vaan päinvastoin siinä taataan sen noudattaminen.

98 Viidenneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa lopulta, että sen tutkimiseksi, voivatko vaalisäännön määräykset johtaa ehdokkaiden välisen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen sen vuoksi, että niissä syrjittäisiin virkamiehiä ammattijärjestön jäsenyyden takia, riittää kun todetaan, että vaalisäännössä sallitaan toisaalta se, että jokainen virkamies tai muuhun henkilökuntaan kuuluva, riippumatta siitä, onko hän ammattijärjestön jäsen vai ei, saa asettua ehdokkaaksi riippumattomalla listalla ja toisaalta siinä sallitaan se, että ehdokas voi vedota ammattijärjestön jäsenyyteensä sekä silloin, kun hän on asettunut ehdokkaaksi ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön listalle että myös silloin, kun hän on ehdokkaana riippumattomalla listalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo täten, että kiellolla, jolla ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä estetään jättämästä useita ehdokaslistoja, ei syrjitä millään tavoin ehdokkaita ammattijärjestön jäsenyyden takia.

99 Tästä seuraa, että vaalisäännössä ei loukata vapauden ja demokratian tai yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, eikä vaalisääntöä voida katsoa lainvastaiseksi; näin ollen vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemää päätöstä eikä siihen liittyen sitä, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt päätöksen tekemistä tai ei ole kumonnut tehtyä päätöstä, ei voida kumota kantajan tämän kanneperusteen yhteydessä esittämien väitteiden perusteella.

Neljäs kanneperuste: Edustettavuuden periaatteen ja/tai sen periaatteen loukkaaminen, jonka mukaan henkilökunnalla on oltava mahdollisuus tulla esille ja ilmaista mielipiteensä

— Asianosaisten väitteet

100 Kantaja väittää ensinnäkin, että vaalisääntö rajoitti henkilökunnan oikeutta tulla esille ja ilmaista mielipiteensä edustajiensa välityksellä, koska se mahdollisti sen, että vaalitoimikunta jätti sen nojalla 3.11.1994 tekemällään päätöksellä hyväksymättä Union syndicalen 18.10.1994 esittämän "Research/Union syndicale" nimisen listan. Vaalisäännön kutakin listaa varten asettamissa rajoissa tapahtunut ehdokkaiden lukumäärän lisääntyminen täyttää tosiasiassa edellä mainitun, henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdassa nimenomaisesti ilmaistun vaatimuksen henkilökunnan ilmaisuoikeudesta.

101 Kantaja toteaa, että henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljännessä kohdassa ja komission 27.4.1988 antaman säännön 6 artiklassa määrätään, että henkilöstökomitean kokoonpanon osalta on taattava virkamiesten henkilöstösääntöjen 5 artiklassa tarkoitettujen kaikkien ura-alueiden ja virkaryhmien sekä yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 7 artiklassa tarkoitettuun muuhun henkilöstöön kuuluvien edustus. Oikeuskäytännöstä käy ilmi, että näiden määräysten perimmäisenä tarkoituksena on taata henkilöstön kaikkien intressiryhmien edustus. Vaalimenettelyn on vastattava näin ollen mahdollisimman paljon tätä tavoitetta (em. asia De Dapper ym. v. parlamentti, tuomion 16 ja 17 kohta).

102 Henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljäs kohta on kuitenkin kantajan mukaan riittämätön siltä osin kuin siinä viitataan ainoastaan henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 kohdan viimeiseen alakohtaan ja yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 7 artiklan ensimmäiseen kohtaan. Nämä kaksi säännöstä käsittävät ainoastaan hallinnollisten ja kielellisten tehtävien virkaryhmät, eikä niissä ole otettu huomioon henkilöstösääntöjen 92—101 artiklassa tarkoitettuja tieteellisiä ja teknisiä virkamiehiä, eikä tulo- ja menoarvion kohtaan "Tutkimus ja teknologinen kehittäminen" kuuluvaa muuta henkilöstöä. Näin ollen, vaalisäännöllä ja

varsinkaan sen 8 ja 12 artiklalla ei voida taata, että henkilöstön eri intressiryhmien täydellistä edustamista koskeva tavoite saavutettaisiin, koska vaalisääntö on annettu henkilöstösääntöjen liitteen II perusteella. Kantaja katsoo, että täydellinen edustus voidaan taata siten, että sallitaan sellaisten aluekohtaisen listojen esittäminen, joita Union syndicale on puoltanut.

103 Komission mukaan ehdokkuuden esittämistä koskevien sääntöjen vahvistaminen ei loukkaa demokratiaa koskevia sääntöjä merkittävällä tavalla. Henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohdan päätavoite on taata henkilöstön etujen edustus eikä ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön edustusta itsenäisinä kokonaisuuksina (ks. asia T-65/91, White v. komissio, tuomio 12.1.1994, Kok. H. 1994, s. II-23, 102 kohta).

104 Komissio esittää, että kuten oikeuskäytännössä on vahvistettu, henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 kohdan määräysten mukaan on olemassa tieteellisten ja teknisten virkamiesten virkaryhmä, joka eroaa hallinnollisten ja kielellisten tehtävien virkaryhmistä (yhdistetyt asiat 269/84 ja 292/84, Fabbro ym. v. komissio, tuomio 21.10.1986, Kok. 1986, s. 2983; asia T-50/91, De Persio v. komissio, tuomio 9.10.1992, Kok. 1992, s. II-2365, 17 kohta). Henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljäs kohta muodostaa siten riittävän perustan, ja tieteellisten ja teknisten virkamiesten vähimmäisedustus on siten vaalisäännön 8—12 artiklan edellyttämällä tavalla taattu. Komissio lisää vielä, että aluekohtaisia riippumattomia listoja, joiden tarkoituksena on edustaa erityisesti tieteellisten ja teknisten virkamiesten intressejä, voidaan esittää ilman esteitä.

105 Komissio korostaa lopuksi, että kyseinen aluekohtainen lista, jossa kantajan nimi oli ensimmäisenä, voitiin jättää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 21.11.1994 antaman määräyksen mukaisesti asetetun sellaisen uuden määräajan kuluessa, joka koski henkilöstökomitean vaaleja varten jätettäviä listoja.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

106 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensiksi, että sille esitetyn lainvastaisuutta koskevan väitteen tutkinnassa on toisaalta selvitettävä se, loukataanko vaalisäännössä edustettavuuden periaatetta sellaisena kuin se on otettu henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohtaan ja henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljänteen kohtaan ja komission 27.4.1988 antaman säännön 6 artiklaan siltä osin kuin vaalisäännössä kielletään ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä jättämästä useita ehdokaslistoja ja toisaalta on tutkittava se, koskeeko vaalisäännön 8 ja 12 artikla myös tieteellisiä ja teknisiä virkamiehiä.

107 Väitetyn edustettavuuden periaatteen loukkaamisen osalta on toistettava tässä väitteen tueksi esitettyjen määräysten sanamuodot. Henkilöstösääntöjen 9 artiklan 3 kohta kuuluu siten seuraavasti:

"Henkilöstökomitea edustaa henkilöstön etuja toimielimissä ja takaa sen ja henkilöstön välisen jatkuvan yhteydenpidon. Se edistää yksiköiden moitteetonta toimintaa tarjoamalla henkilökunnalle mahdollisuuden tulla esille ja ilmaista mielipiteensä — — ."

Henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan neljäs kohta kuuluu seuraavasti:

"Sellaisen henkilöstökomitean, jota ei ole jaettu paikallisjaostoihin, tai paikallisjaostoihin jaetun henkilöstökomitean, paikallisjaoston kokoonpanon on taattava henkilöstösääntöjen 5 artiklassa tarkoitettujen virkamiesten kaikkien ura-alueiden ja virkaryhmien sekä yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun muuhun henkilöstöön kuuluvien edustus. Paikallisjaostoihin jaetun henkilöstökomitean keskuskomitea on laillisesti perustettu heti, kun enemmistö sen jäsenistä on nimetty."

Komission 27.4.1988 antaman säännön 6 artiklassa määrätään seuraavasti:

"Komission virkamiesten henkilöstökokous vahvistaa paikallisjaostojen vaaleja ja keskuskomitean vaaleja koskevat yksityiskohtaiset säännöt siten, että keskuskomiteassa ja mahdollisuuksien mukaan jokaisessa paikallisjaostossa taataan virkamiesten kaikkien ura-alueiden ja virkaryhmien sekä yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun muuhun henkilöstöön kuuluvien edustus — — ."

108 Näistä kolmesta määräyksestä käy ilmi, että ehdokkaiden kuuluminen eri ura-alueisiin tai virkaryhmiin edesauttaa sen tavoitteen saavuttamisessa, jonka mukaan henkilöstöllä on oikeus tulla esille ja ilmaista mielipiteensä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin, että kielto, jolla ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä estetään jättämästä useita listoja, ei loukkaa tätä tavoitetta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo aiemmin 95 kohdassa täsmentänyt, 3.11.1994 tehdyn päätöksen tavoitteena ei ollut estää sen listan ehdokkaita, jossa kantajan nimi oli ensimmäisenä, osallistumasta vaaleihin ja siten estää tiettyyn virkamiesten ura-alueeseen tai virkaryhmään kuuluvia virkamiehiä tai muuta henkilöstöä ilmaisemasta mielipiteitään ja saamaan edustajiaan henkilöstökomiteaan.

109 Kuten komissio on perustellusti esittänyt, on huomattava, että nämä kolme määräystä eivät anna jokaiselle ammattiyhdistykselle ja ammatilliselle järjestölle oikeutta siihen, että ne ovat edustettuina henkilöstökomiteassa. Näiden määräysten sanamuodon mukaan käyttöön otetun vaalijärjestelmän on mahdollistettava henkilöstön mielipiteen välittäminen, nimittäin suomalla jokaiselle virkamiehelle tai muuhun henkilökuntaan kuuluvalle oikeus asettua ehdokkaaksi ja oikeus olla valitsijana kuitenkin niin, että tämän tavoitteen ei kuitenkaan voida edellyttää takaavan, että jokainen ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö on edustettuna henkilöstökomiteassa.

110 Tämän osalta on huomattava, että vaikka se, että sama ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö jättää useita aluekohtaisia listoja, on periaatteessa edellä mainittujen

määräysten sisältämän tavoitteen mukaista, se ei ole kuitenkaan ainoa tapa, jolla tämä tavoite voidaan saavuttaa. Jokaisen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön suorittama sisäinen valinta, joka koskee sen listalle otettavia ehdokkaita, vaalisäännön määräykset ja jokaisen virkamiehen tai muuhun henkilökuntaan kuuluvan henkilön mahdollisuus olla ehdokkaana — vähintäänkin riippumattomalla — ehdokaslistalla ovat muita keinoja tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

111 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että vaikka oletettaisiin, että kielto, jolla ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä estetään jättämästä useita ehdokaslistoja, estäisi tiettyyn virkaryhmään kuuluvia ehdokkaita käyttämästä tehokkainta keinoa valintansa varmistamiseksi, ja että se vaikuttaa siten edellä esitettyjen määräysten sisältämän tavoitteen saavuttamiseen, tässä säännössä — sellaisena kuin se on esitetty 77 kohdassa — sovelletaan edustettavuuden periaatetta, mikä ei tee vaalisäännön määräyksistä lainvastaisia, koska soveltaminen perustuu virkamiesten henkilöstökokouksen päätökseen, jossa henkilöstön kaikki ura-alueet ja virkaryhmät ovat edustettuina. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa vielä, että kantaja ei kuitenkaan ole tässä asiassa näyttänyt, että niillä ehdokkailla, jotka olivat ehdokkaana sillä listalla, jossa kantajan nimi oli ensimmäisenä, olisi sen takia, että he kuuluvat tiettyyn ura-alueeseen, paremmat mahdollisuudet tulla valituksi silloin kun he ovat ehdokkaana ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jättämässä listassa verrattuna siihen, mitkä heidän mahdollisuutensa ovat tulla valituksi ollessaan ehdokkaana sellaisella riippumattomalla listalla, jonka nimessä viitataan ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön nimeen.

112 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, että vaalisäännön 8 ja 12 artiklat koskevat kaikkia henkilöstön virkaryhmiä, joihin kuuluvat myös tieteelliset ja tekniset virkamiehet, joihin "Research/Union syndicale" listalla olevat ehdokkaat ilmoittavat kuuluvansa. Yhteisöjen tuomioistuimella ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on jo ollut tilaisuus täsmentää, että "henkilöstösäännöissä perustetaan virkaryhmiä (kieliin liittyviä tehtäviä hoitava virkaryhmä, tieteelliset ja tekniset virkamiehet), ja että henkilöstösääntöjen mukaan on mahdollista perustaa muita virkaryhmiä, joihin sijoitetaan sellaiset virkamiehet, jotka hoitavat erityisominaisuuksia vaativia erikoistehtäviä, jotta näiden virkamiesten urat voivat kehittyä erikseen tavalla, jossa otetaan nämä erikoisuudet huomioon" (em. asia Fabbro ym. v. komissio, tuomion 21 kohta ja em. asia De Persio v. komissio, tuomion 17 kohta).

113 Näistä kaikista seikoista seuraa, että vaalisäännöllä ei loukata edellä mainittuihin määräyksiin otettua edustettavuuden periaatetta, ja että näin ollen vaalitoimikun-

nan 3.11.1994 tekemää päätöstä ja siihen liittyen sitä, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt päätöksen tekemistä tai ei ole kumonnut tehtyä päätöstä, ei voida myöskään julistaa pätemättömiksi kantajan tämän kannekohdan yhteydessä esittämillä väitteillä.

Viides kanneperuste: järjestäytymisvapauden ja sen periaatteen loukkaaminen, jonka mukaan kaikki virkamiehet ovat vaalikelpoisia

— Asianosaisten väitteet

114 Kantaja esittää, että kielto jättää enempää kuin yksi 27 ehdokasparin lista pakottaa ne ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön jäsenet, jotka eivät sisälly näihin 27 ehdokasparii, valitsemaan, jättävätkö he ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön ja asettuvat ehdokkaaksi riippumattomalla listalla, vai luopuvatko he ehdokkuudesta. Vaalisäännössä loukataan lisäksi järjestäytymisvapautta, koska siinä velvoitetaan ammattijärjestö peruuttamaan toinen kahdesta listasta, jolloin tältä järjestöltä riistetään vapaus päättää siitä, säilyttääkö se kantajan ehdokkuuden vai luopuuko se siitä.

115 Komissio kiistää, että se, että ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä koskeva kielto esittää useita listoja, loukkaisi henkilöstösääntöjen 24 a artiklaa tai henkilöstösääntöjen liitteen II 1 artiklan ensimmäisen kohdan viimeistä kohtaa. Kantajan järjestäytymisvapaus ei voi olla uhattuna silloin, kun hänen oma järjestönsä ei ole sisällyttänyt häntä ensimmäiseen listaan. Toisaalta, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on korostanut (em. asia Maindiaux ym. v. TSK annettu tuomio) työskentelypaikan toimielimen virkamiesten henkilöstökokous päättää vaalien edellytyksistä. Koska Union syndicalen päätös olla ottamatta kantajaa sen ensimmäiselle listalle oli ammattijärjestön sisäinen päätös, siinä ei loukattu henkilöstösääntöjen 24 a artiklaa. Kantaja sai nimittäin rajoituksetta käyttää oikeuttaan olla ehdokkaana ja tulla valituksi asettumalla ehdokkaaksi riippumattomalla listalla.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

116 Aluksi on korostettava, että kantajan viidennen kanneperusteen yhteydessä esittämien perusteluiden tutkiminen on rajoitettava nyt tehtävässä toissijaisesti esitetyn lainvastaisuusväitteen arvioinnissa vaalitoimikunnan 3.11.1994 tekemään päätökseen liittyviin perusteluihin, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo todennut, että kumoamiskanne on perusteltu vaalitoimikunnan 8.11.1994 tekemien päätösten osalta. Näin ollen ei ole tarpeen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ottaa kantaa asianosaisten väitteisiin, jotka koskevat viimeksi mainittuja päätöksiä.

117 On todettava, että kantaja esittää järjestäytymisvapauden loukkaamisen osalta viidennessä kanneperusteessaan perusteluja, jotka hän on jo esittänyt neljännen kanneperusteen yhteydessä tukeakseen väitettään ammattijärjestön jäsenyyden perusteella tapahtuvasta syrjinnästä.

118 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantaja vaatii, että ammattiyhdistyksellä tai ammatillisella järjestöllä on oltava oikeus esittää yhtä sen jäsenistä — tässä tapauksessa kantajaa — ehdokkaaksi ja väittää, että kieltämällä ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä jättämästä useampia ehdokaslistoja, vaalisäännössä loukataan järjestäytymisvapautta; viimeksi mainittu vapaus on sitä paitsi tunnustettu henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa.

119 Henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa määrätään seuraavasti: "Virkamiehillä on yhdistymisvapaus; he voivat erityisesti olla eurooppalaisten virkamiesten ammattijärjestöjen jäseniä." Tästä seuraa, että henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa määritelty yhdistymisvapaus ei merkitse sitä, että ammattiyhdistyksellä tai ammatillisella järjestöllä olisi vaalijärjestelmässä samat oikeudet kuin virkamiehellä. Henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa tunnustetaan virkamiehelle yhdistymisoikeus erityisesti ammattiyhdistyksessä tai ammatillisessa järjestössä. Ammattijärjestö näyttää siten olevan yhdistymisvapauden käyttämistä varten hyväksytty järjestömalli kaikille niille virkamiehille, joiden osallistumista vaalimenettelyyn säännellään vaalisäännön määräyksissä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo näin ollen, että

ammattiyhdistys tai ammatillinen järjestö ei voi vedota henkilöstösääntöjen 24 a artiklaan vaatiakseen samanlaisia oikeuksia kuin virkamiehille itselleen on tunnustettu silloin, kun he ovat ehdokkaina henkilöstökomitean vaaleissa.

120 On korostettava vielä, että kantajan esiintyminen toisella Union syndicalen 18.10.1994 esittämistä listoista johtuu Union syndicalen sisäisestä päätöksestä. Kantaja ei voi näin ollen moittia ketään muuta kuin Union syndicalea niistä seurauksista, jotka kantajan listan poisvetämisestä ovat aiheutuneet, koska vaalisäännön määräyksissä kielletään ammattiyhdistystä tai ammatillista järjestöä jättämästä useita listoja eikä tällä kiellolla loukata — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aikaisemmin 96 kohdassa ilmaissut — mitään kantajan mainitsemista oikeuksista.

121 On syytä uudelleen korostaa sitä, että ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön virkamiesjäsenellä on aina oikeus asettua ehdokkaaksi riippumattomalla listalla, jos häntä ei ole valittu sen ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön listalle, jonka jäsen hän on, ja hänellä on oikeus julkisesti viitata jäsenyyteensä ja tukea tämän järjestön ohjelmia. Virkamies, joka on ammattiyhdistyksen tai ammatillisen yhdistyksen jäsen, saa jatkaa jäsenyyttään ammattiyhdistyksessä ja ammatillisessa järjestössä ja asettua ehdokkaaksi muulla kuin tämän ammattiyhdistyksen tai ammatillisen järjestön listalla.

122 Näistä kaikista seikoista seuraa, että vaalisäännössä ei loukata henkilöstösääntöjen 24 a artiklassa määriteltyä järjestäytymisvapautta eikä periaatetta, jonka mukaan kaikki virkamiehet ovat vaalikelpoisia, eikä vaalisääntöä siten voida katsoa lainvastaiseksi ja näin ollen 3.11.1994 tehtyä päätöstä ja siihen liittyen sitä, että nimittävä viranomainen ei ole estänyt päätöksen tekemistä tai ei ole kumonnut tehtyä päätöstä, ei voida myöskään julistaa pätemättömiksi kantajan tämän kanneperusteen yhteydessä esittämillä väitteillä.

123 Toissijaisesti vaalisäännön lainvastaisuudesta tehty väite on siten hylättävä.

Vahingonkorvasta koskeva vaatimus

Asianosaisten väitteet

124 Kantaja väittää, että riidanalaiset päätökset, jotka ovat paitsi lainvastaisia myös virheellisiä toimia, ovat aiheuttaneet hänelle aineetonta vahinkoa, koska hän ei ole voinut asettua ehdokkaaksi vaaleissa haluamallaan tavalla, eikä hän ole voinut käyttää äänioikeuttaan henkilöstösääntöjen mukaisissa olosuhteissa.

125 Komissio ei kiistä ainoastaan sitä, että riidanalaiset päätökset olisivat olleet lainvastaisia, vaan myös sen, että se olisi tehnyt niiden suhteen jonkinlaisen virheen. Se katsoo, että sillä ei ollut mitään syytä valvontatehtäväänsä harjoittaessaan puuttua vaalimenettelyyn, jonka se katsoi sujuneen täysin moitteettomasti. Lisäksi se arvostelee kantajaa siitä, ettei tämä ole esittänyt mitään sellaista, jolla hän olisi voinut tukea väitteitään kärsimistään aineellisista ja aineettomista vahingoista.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

126 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti, että olettaen, että vaalitoimikunnan 8.11.1994 tekemät päätökset, joilla on rikottu vaalisäännön määräyksiä, ovat voineet aiheuttaa kantajalle jonkinlaista aineetonta vahinkoa, kantaja ei ole väittänyt, että hänelle olisi aiheutunut riidanalaisista päätöksistä jotakin sellaista vahinkoa, jota ei voitaisi korvata asianmukaisella tavalla kumoamalla 8.11.1994 tehdyt päätökset (ks. erityisesti asia T-158/89, Van Hecken v. TSK, tuomio 28.11.1991, Kok. 1991, s. II-1341, 37 kohta ja asia T-52/90, Volger v. parlamentti, tuomio 12.2.1992, Kok. 1992, s. II-121, 46 kohta). Tästä seuraa, että vahingonkorvausta koskeva vaatimus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

127 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kumoamisvaatimukset on katsottu osittain perustelluiksi ja koska kantaja on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä tuomioistuimessa, komissio velvoitetaan tämän asian olosuhteiden perusteella korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut mukaan lukien välitoimista aiheutuneet kulut.

128 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä, että muun väliintulijan kuin jäsenvaltion tai toimielinten on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Tässä tapauksessa tätä määräystä on sovellettava, koska väliintulija ei ole jättänyt kantajan vaatimuksia tukevaa kirjelmää, vaan se on tyytynyt suullisessa käsittelyssä ainoastaan viittamaan kantajan avustajan lausumaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Vaalitoimikunnan kaksi 8.11.1994 tekemää päätöstä kumotaan kuitenkin siten, että niiden kumoaminen ei vaikuta 31.1. ja 1.—2.2.1995 toimitettujen henkilöstökomitean vaalien tulokseen. Kumoamiskanne hylätään muilta osin.

2) Vahingonkorvausta koskevat vaatimukset hylätään.

3) Komissio velvoitetaan korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut mukaan lukien välitoimia koskevasta menettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut sekä vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan. Väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Barrington Lenaerts Lindh

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä tammikuuta 1996.

H. Jung
kirjaaja

D. P. M. Barrington
neljännen jaoston puheenjohtaja